

Psykosociala erfarenheter av en delad vårdprocess: Partnerexkludering i fertilitetsvård under pandemin

Författare Ida Hall, Doktorand vid Socialhögskolan vid Lunds universitet, samt affilierad till Centrum för Sexologi och Sexualitetsstudier vid Malmö universitet

Bakgrund

Inom svensk hälso- och sjukvård organiseras vårdprocesser i regel utifrån en individuell patient. Samtidigt finns vårdprocesser, som fertilitetsutredning och assisterad befruktning, där två personer delar erfarenheter och den psykosociala belastningen. Under COVID-19-pandemin infördes restriktioner som ofta uteslöt partnern från vårdbesök på fertilitetskliniker. Detta skapade en unik situation där konsekvenserna av att exkludera en av två personer i en gemensam vårdprocess kunde studeras.

Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka hur exkluderingen av partners från besök på fertilitetskliniker under COVID-19-pandemin påverkade de psykosociala upplevelsorna hos båda medlemmarna i paret.

Metod

Studien bygger på 26 individuella, semistrukturerade intervjuer med personer som genomgick fertilitetsutredning eller behandling i Sverige och Danmark under pandemin. Materialet analyserades med reflexiv tematisk analys.

Resultat

Analysen visar hur partnerexkluderingen påverkade både praktiska och emotionella aspekter av behandlingen, där pandemins övergripande osäkerhet och isolering förstärkte sårbarheten i processen. Partnerexkluderingen präglades generellt av otydliga och varierande besked, vilket ökade stressen hos båda personerna i paret. En central konsekvens var informationsasymmetri, där partners frånvaro ledde till större ansvar för den närvarande personen att minnas, tolka och förmedla information. Många beskrev upplevelser av ensamhet och utsatthet, särskilt vid medicinskt eller emotionellt betydelsefulla moment. Partnerna uttryckte återkommande känslor av distans och minskad delaktighet. För att hantera

situationen utvecklade paren olika strategier, såsom digital närvaro eller fördjupad kommunikation hemma.

Diskussion

Studien visar att partners närvaro har betydelse både praktiskt och psykosocialt, och att frånvaron påverkar båda parter. Resultaten antyder att ett strikt individfokus ibland blir otillräckligt i vårdprocesser som delas av två. Utifrån detta introduceras begreppet parcentrerad vård, som lyfter fram paret som en viktig enhet i vård som delas och kan bidra till att bättre fånga relationella och psykosociala dimensioner i liknande vårdssammanhang.